

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 422/2017-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval oznámenie sudkyne Ústavného súdu Slovenskej republiky Marianny Mochnáčovej o dôvodoch jej vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1071/2017 a takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Marianna Mochnáčová je v y l ú č e n á z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1071/2017.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 13. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], zastúpeného h&h PARTNERS, advokátska kancelária, s. r. o., Mäsiarska 6, Košice, v mene ktorej koná JUDr. Tomáš Husovský, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru odborom kriminálnej polície Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. ORP-966/1-OVK-PO-2012 a postupom Okresnej prokuratúry Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 726/2012. Vec je vedená pod sp. zn. Rvp 1071/2017 a bola pridelená sudkyňi Marianne Mochnáčovej ako sudkyňi spravodajkyňi, ktorá je členkou I. senátu ústavného súdu.

Sudkyňa spravodajkyňa a členka I. senátu ústavného súdu Marianna Mochnáčová v liste zo 14. júna 2017 v súlade s § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu oznámila, že „... manželka sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] je mojou externou súdnou poradkyňou a sťažovateľa osobne poznám a bol mojím ošetrujúcim lekárom, preto navrhujem, aby v danej veci bolo ďalej postupované podľa § 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov“.

II.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde je sudca vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho predpojatosti.

Podľa § 28 ods. 3 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát.

Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2017 do 28. februára 2018 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhoduje

- a) druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu,
- b) tretí senát v zložení určenom v čl. II bode 3 písm. b), ak ide o sudcov druhého senátu,
- c) prvý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.

III.

Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania (porov. Barak, A. *Judge in a Democracy*. Princeton University Press, 2008, s. 101 a nasl.), resp. nevzniká navonok legitímny dojem, že by takýto záujem mohol mať. Rozhodovanie sudcom, ktorý nie je nestranný, nie je len popretím rovnosti účastníkov konania, ale ide svojím spôsobom aj o rozhodovanie vo vlastnej veci (*nemo iudex in causa sua*; porov. bod 5 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 11. júna 2010, č. k. Nao 46/2010-78; dostupné na internete: www.nssoud.cz), a vôbec o popretie zmyslu súdnictva a práva.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo svojej doterajšej judikatúre vo vzťahu k právu na nestranného sudcu, ktorá je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces, rozlišuje už viac ako 30 rokov dve previazané stránky nestrannosti sudcu (*Piersack v. Belgicko*, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1. 10. 1982; *Pohoska v. Poľsko*, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10. 1. 2012). Podľa ustálenej judikatúry ESLP nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (*Olujic v. Chorvátsko*, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (*Kinsky v. Česká republika*, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu,

resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti („*Justice must not only be done, it must also be seen to be done.*“). Podľa ESĽP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „v stávke“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

Podstatou oznámenia sudkyne ústavného súdu Marianny Mochnáčovej o dôvodoch jej vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1071/2017 je skutočnosť, že sťažovateľ a v danej veci osobne pozná, pričom bol jej ošetrovateľom a je zároveň manželom jej externej súdnej poradkyne. Ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 686/2015 zdôraznil, že argument vyvodzujúci zaujatosť izolovane zo vzťahu lekár pacient medzi účastníkom konania a zákonným sudcom nemôže sám osebe bez ďalších skutočností postačovať na založenie pochybnosti o (ne)zaujatosti zákonného sudcu k účastníkovi konania.

V prerokúvanej veci však skutočnosť kolegiálneho vzťahu medzi zákonnou sudkyňou a manželkou sťažovateľa, ktorá pôsobí na ústavnom súde v pozícii externej poradkyne zákonnej sudkyne, v rámci objektívneho testu nestrannosti odôvodňuje vznik objektívnej pochybnosti o jej predpojatosti vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1071/2017.

Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie neustrannosti sudcov ústavného súdu v predmetnej veci sp. zn. Rvp 1071/2017 si vyžaduje vylúčenie sudkyne Marianny Mochnáčovej z rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1071/2017, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2017